

Основным отличием понятий «языковая личность» и «речевой портрет» выступают временные рамки анализа функционально-коммуникативных характеристик человека. Создавая речевой портрет можно рассматривать определенный отрезок времени, а «языковой личности» свойственна динамика в ее развитии.

Язык является одной из активных форм познания действительности, он дает нам реальный образ мира, который человек стремится постичь на протяжении столетий.

Литература

1. Богин Г. И. Концепция языковой личности / Г. И. Богин. – М., 1982. – 270 с.
2. Варламова О. Н. Речевой портрет матери в лингвокультуре: к реализации научного проекта / О. Н. Варламова // Вестник Кемеровского государственного университета. – 2015. – № 4–3 (64). – С. 184–188.

ФРАЗЕОЛОГІЗМИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ВІДЧУТТЯ БОЛЮ

Денисова А. С., аспірантка
Бердянський державний педагогічний університет
м. Бердянськ, Україна

У всіх представників тваринного світу, ураховуючи людину, нервова система покликана сигналізувати про загрозу пошкодження і реагувати рівнем захисту для збереження життя. Нейрофізіологічне поняття, яке означає сприймання, проведення і центральну обробку сигналів про загрозливі процеси, називається ноцицепцією, а система, яка реалізує передачу таких сигналів – ноцицептивною. Важливим компонентом цих сигналів є **біль** [1, с.9]. На відміну від інших різновидів відчуттів людини, за допомогою яких людина отримує інформацію про навколишній світ, функція болю – повідомляти про внутрішні та зовнішні небезпеки, які загрожують людському організму.

Біль – це відчуття фізичного страждання [4, с.186]. Біль – це неприємне сенсорне та емоційне переживання, пов'язане з істинним або потенційним пошкодженням тканин... [9, р. 248].

Фразеологізми на позначення больових відчуттів мають свою специфіку. Біль може супроводжуватися в усьому тілі, або лише в окремих органах. Для опису головного болю найчастіше використовуються ФО з однойменним компонентом-соматизм (*голова розвалюється (розривається, розлітається, тріщить* [7, с.33]; [8, с.183], *як (мов, ніби) сови ночували в голові* [8, с.841]); на позначення болю між ребрами (*ссати (смоктати) під ложечкою* [2, с. 164]); болю в усьому тілі – *як (ніби, наче) поламаний* [8, с.668], *брало на корчі* [3, с.40], *вивело очі на лоб (на лоба)* [8, с.81], *дух запирає* [2, с. 47], *нило тіло* [3, с.250], що сигналізують про погіршення загального стану організму, відчуття слабості і млявості.

Спазм – це стійке мимовільне скорочення м'язів або окремих їх волокон, яке виникає внаслідок реакції на біль [6, с. 483]. Для позначення такого стану у свідомості нації сформувалися асоціативні уявлення з частинами тіла, які безпосередньо беруть участь у цьому процесі. На позначення описаного стану

II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (25-26 квітня 2018 р., м. Бердянськ)

вживаються варіанти фразеологізму *клубок підступив до горла* [2, с. 75], *клубком підступати (підступити, підкочуватися, підкотитися) до горла* [6, с. 190].

Отже, фразеологічні одиниці на позначення больових відчуттів людини вживаються як на позначення головного, так і болю будь-якого органу. Основними компонентами таких сполук є соматизми, що свідчить про антропоцентричну спрямованість досліджуваних одиниць.

Література

1. Владыка А. С. Ноцицепция и антиноцицепция : теория и практика / А.С. Владыка, А. А. Шандра, Р. Е. Хома. В. М. Воронцов. – Винница : ФОП “Каштелянов А. И.”, 2012. – 176 с.
2. Олійник І. С. Українсько-російський і російсько-український фразеологічний тлумачний словник / І. С. Олійник, М. М. Сидоренко. – К. : Рад. шк., 1991. – 400 с.
3. Словник українських ідіом / уклад. Г. М. Удовиченко. – К. : Рад. письменник, 1968. – 463 с.
4. Словник української мови: в 11 т. / [ред. колег. І. К. Білодід (голова) та ін.]. – К. : Наукова думка, 1970 – 1980. – Т. 1: А – В – 799 с.
5. Словник української мови: в 11 т. / [ред. колег. І. К. Білодід (голова) та ін.]. – К. : Наукова думка, 1970 – 1980. – Т. 4: І – М. – 840 с.
6. Словник української мови: у 11 т. / АН УРСР. Інститут мовознавства ; за ред. І. К. Білодіда. – К. : Наукова думка, 1970-1980. – Т. 9. С. – 1973. – 917 с.
7. Ужченко В. Д. Фразеологічний словник української мови / В. Д. Ужченко, Д. В. Ужченко. – К. : Освіта, 1998. – 224 с.
8. Фразеологічний словник української мови / уклад. : В. М. Білоноженко та ін. – К. : Наук. думка, 2008. – Кн.2. – 1104 с.
9. Lewis Th. Pain. – London : Macmillan 1942, reprinted, 1981. – P.248-252

МІФЕМА ЯК НАЙМЕНШИЙ ЕЛЕМЕНТ МІФУ

Кобилко Н.А., канд. філол. н., ст. викл.
Харківський державний університет харчування та торгівлі,
Харків, Україна

Література ХХ століття характеризується не частотою звернення письменників до різних міфологічних тем, а вільним використанням цих мотивів і сюжетів, посиленням ролі архетипу й міфу взагалі в художньому творі. Тому й не дивно, що в цей час широкої популярності набуває неоміфологізм – напрям, для якого «характерне формування авторських міфів на інтертекстуальній основі» [3, с. 116]. З огляду на це важливим є потрактування поняття «міфема». У Літературознавчій енциклопедії зазначено, що «міфема – найменший елемент, фундаментальний складник міфу, який використовують і в ньому, і в художній літературі; входить до складу системи світобудови, що відповідає уявленню людини, а не довіллю, вважається справжнім, не фіктивним» [3, с. 54].

Дослідниця М. Вишина дає таке визначення: «Під міфемою розуміємо використання в літературі імен міфологічних героїв, а також певних